217 (1954 - 1955) — N° 21

Chambre des Représentants

SESSION 1954-1955.

1 AVRIL 1955.

PROJET DE LOI

fixant des règles d'organisation de l'enseignement de l'Etat et de subvention, par l'Etat, d'établissements d'enseignement moyen, normal et technique.

AMENDEMENTS

PRÉSENTÉS PAR M. **DEJACE.**

Article premier.

Compléter comme suit le texte de cet article :

« *Un fonds spécial de complément est prévu à cet effet au budget de l'Instruction Publique afin que l'Etat, les provinces et les communes soient assurés des subventions dont ils ont besoin pour améliorer la situation de leur enseignement.* »

JUSTIFICATION.

Les avantages consentis à l'enseignement libre par le projet et les amendements du Gouvernement sont chiffrables.

Ils ne le sont pas pour l'enseignement officiel. Nous estimons que pour le budget de 1955, il faudrait prévoir un fonds spécial de complément de l'ordre de 700 millions de francs. Il pourrait se répartir comme suit : 200 millions pour l'Etat, 200 millions pour le Fonds communal, 100 millions pour le Fonds provincial et 100 millions afin de couvrir les frais d'emprunts que les pouvoirs publics devront contracter pour le développement de leur enseignement à tous les points de vue.

Art. 9.

Remplacer le texte du 9° par ce qui suit :

« *9° ne pas compter parmi les membres de son personnel de diplômés de l'enseignement privé subventionné, sauf situations acquises au 31 décembre 1954.* »

Voir :

217 (1954-1955) :

— N° 1 : Projet de loi.

— N°s 2 à 20 : Amendements.

217 (1954 - 1955) — Nr 21

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1954-1955.

1er APRIL 1955.

WETSONTWERP

houdende regelen inzake inrichting van het Rijksonderwijs en inzake subsidiëring van instellingen voor middelbaar, normaal- en technisch onderwijs door de Staat.

AMENDEMENTEN

VOORGESTELD DOOR DE HEER **DEJACE.**

Eerste artikel.

De tekst van dit artikel aanvullen als volgt :

« *Daartoe wordt op de begroting van het Ministerie van Openbaar Onderwijs een bijzonder aanvullingsfonds ingeschreven opdat de Staat, de provincies en de gemeenten zekerheid zouden hebben omtrent de toelagen, welke zij nodig hebben om de toestand van hun onderwijs te verbeteren.* »

VERANTWOORDING.

De voordelen, die het ontwerp en de Regeringsamendementen aan het vrij onderwijs toekennen, kunnen in cijfers worden uitgedrukt.

Voor het officieel onderwijs is dat niet het geval. Naar onze mening zou op de begroting voor 1955 een bijzonder aanvullingsfonds ten belope van 700 millioen frank moeten uitgetrokken worden, dat als volgt kan verdeeld worden : 200 millioen voor de Staat, 200 millioen voor het Gemeentefonds, 100 millioen voor het Provinciefonds en 100 millioen voor het dekken van de kosten van leningen, welke de openbare besturen zullen moeten aangaan om hun onderwijs in alle opzichten te ontwikkelen.

Art. 9.

De tekst van 9° vervangen door wat volgt :

« *9° onder haar personeelsleden geen houders van een diploma van het gesubsidieerd bijzonder onderwijs tellen, behalve waar het op 31 December 1954 verworven toestanden geldt.* »

Zie :

217 (1954-1955) :

— Nr 1 : Wetsontwerp.

— Nrs 2 tot 20 : Amendementen.

JUSTIFICATION.

Le 9° de l'article 9 imposerait à l'enseignement communal et provincial d'établir le cours de religion ou de morale alors que l'enseignement libre n'a aucune obligation semblable.

L'alinéa supplémentaire que nous proposons vise à réserver pour l'avenir les emplois de l'enseignement officiel aux seuls diplômés de cet enseignement. Celui-ci doit en effet être protégé contre la cléricalisation larvée dont il n'a que trop souffert.

Art. 11.

Modifier comme suit le texte du deuxième alinéa :

« Le pouvoir organisateur est tenu d'accorder aux membres laïcs de son personnel, des rétributions au moins égales *à celles qui sont accordées par l'Etat à son propre personnel pour autant qu'il s'agisse d'établissements de même catégorie.* »

JUSTIFICATION.

L'article 22 fixe les bases de subventions. Il propose les chiffres actuels de traitements sans tenir compte d'ailleurs des augmentations barémiques pleinement justifiées que réclame le personnel. En cas de modification des traitements de l'Etat (par Arrêté royal notamment), tout le personnel qui ne dépend pas de l'Etat resterait en panne avec les barèmes fixés à l'article 22 jusqu'à ce que sa lutte ait obligé le Parlement et le Gouvernement à modifier la loi. L'employeur doit être tenu d'adapter au minimum les barèmes de son personnel à ceux du personnel de l'Etat. Les instituteurs savent par expérience que cette clause est nécessaire.

Art. 13.

1) Compléter le 5° du § 1er par ce qui suit :

« *... et disposer du matériel didactique et de l'équipement scolaire indispensables, notamment de l'outillage, des ateliers, laboratoires et bibliothèques nécessaires.* »

JUSTIFICATION.

Cette condition est exigée de l'enseignement communal et provincial (voir art. 9, 4°). Pourquoi en dispenserait-on l'enseignement libre alors que l'intérêt des élèves et des professeurs est directement en jeu ?

2) Remplacer le 9° du même § 1er par ce qui suit :

« *9° soumettre pour approbation au Ministre de l'Instruction Publique, la liste des livres utilisés.* »

JUSTIFICATION.

Au 6° de l'article 9, cette condition est prévue pour les écoles communales et provinciales. La rédaction du 9° de l'article 13, sous une apparence plus sévère que celle que nous proposons, ne dit pas clairement que les livres utilisés par l'école libre subsidiée doivent être soumis pour approbation au Ministre de l'Instruction Publique alors que c'est la seule garantie valable.

Art. 19.

(Sous-amendement aux amendements du Gouvernement, doc. 217-8.)

Remplacer le texte de cet article par ce qui suit :

« *L'Etat n'est pas tenu d'approuver les provinces et les communes qui agréent ou qui subventionnent de quelque manière que ce soit, des établissements d'enseignement moyen, normal ou technique privés.* »

VERANTWOORDING.

Volgens 9° van artikel 9 zouden het gemeentelijk en het provinciaal onderwijs lessen in godsdienst of zedenleer moeten invoeren, terwijl dergelijke verplichting voor het vrij onderwijs niet bestaat.

Het door ons voorgestelde bijkomende lid heeft ten doel de betrekkingen in het officieel onderwijs voortaan voor houders van een diploma van dit onderwijs voor te behouden. Dit onderwijs moet immers worden beschermd tegen de vermomde clericale invloed, waaronder het totnogtoe maar al te veel heeft gestaan.

Art. 11.

De tekst van het tweede lid wijzigen als volgt :

« De inrichtende macht is er toe gehouden haar lekenpersoneel bezoldigingen toe te kennen, die ten minste gelijk zijn aan *die welke de Staat aan zijn personeel toekent, voor zover het inrichtingen van dezelfde categorie betreft.* »

VERANTWOORDING.

Artikel 22 bepaalt de grondslagen der toelagen. Het stelt de huidige weddebedragen voor, zonder overigens rekening te houden met de ten volle gerechtvaardigde weddeverhogingen, door het personeel geëist. Bij wijziging van de Rijkswedden (namelijk bij Koninklijk besluit) zou al het personeel, dat niet van de Staat afhangt, met de in artikel 22 vastgestelde weddeschalen blijven vastzitten totdat het van Parlement en Regering een wijziging van de wet afdwingt. Als minimum moet van de werkgever worden geëist dat hij de weddeschalen van zijn personeel aan die van het Rijkspersoneel aanpast. De onderwijzers weten bij ondervinding dat dit een noodzakelijk beding is.

Art. 13.

1) Het 5° van § 1 aanvullen met wat volgt :

« *... en beschikken over de onontbeerlijke leermiddelen en de onontbeerlijke schooluitrusting, onder meer over de nodige werktuigen, werkplaatsen, laboratoria en bibliotheken.* »

VERANTWOORDING.

Deze eis wordt voor het gemeentelijk en het provinciaal onderwijs gesteld (zie art. 9, 4°). Waarom zou het vrij onderwijs van die verplichting worden ontslagen, terwijl het belang van leerlingen en leraars rechtstreeks op het spel staat ?

2) Het 9° van zelfde § 1 vervangen door wat volgt :

« *De lijst van de gebruikte boeken aan de Minister van Openbaar Onderwijs ter goedkeuring voorleggen.* »

VERANTWOORDING.

In artikel 9, 6°, wordt deze eis aan de gemeente- en de provinciescholen gesteld. De tekst van 9° van artikel 13 is schijnbaar strenger dan wat wij voorstellen, maar zegt niet duidelijk dat de in de gesubsidieerde vrije school gebruikte boeken aan de Minister van Openbaar Onderwijs ter goedkeuring moeten worden voorgelegd. Dit nochtans is de enige geldige waarborg.

Art. 19.

(Subamendement op de Regeringsamendementen, stuk 217-8.)

De tekst van dit artikel vervangen door wat volgt :

« *De Staat is niet gehouden de beslissingen goed te keuren der provincies en gemeenten, die bijzondere inrichtingen voor middelbaar, normaal- of technisch onderwijs erkennen of op welke wijze ook subsidiëren.* »

JUSTIFICATION.

L'autonomie communale et provinciale doit être sauvegardée. Mais l'Etat ne peut être entraîné par les communes et les provinces à violer l'esprit de la présente loi. Au surplus, les décisions à prendre par l'Etat en ce domaine doivent pouvoir s'adapter aux cas d'espèce.

L'amendement proposé par le Gouvernement à cet article 19 est à la fois une concession nouvelle à l'enseignement libre et une règle trop rigide.

Art. 22.

Supprimer le dernier alinéa du § 1er.

JUSTIFICATION.

Il n'est aucunement justifiable de réduire de moitié les traitements des membres du personnel titulaires d'une fonction réputée accessoire. Cette fonction n'est pas accessoire du moment que son établissement se justifie. Et réduire de moitié les traitements afférents aux fonctions accessoires, dans l'enseignement technique en particulier, c'est empêcher le recrutement de spécialistes dans cet enseignement où ils sont absolument indispensables.

Art. 29.

1) A la troisième ligne du premier alinéa, remplacer les mots : « à terme échu » par le mot : « *anticipativement* ».

2) Supprimer la deuxième phrase du deuxième alinéa.

JUSTIFICATION.

Les agents de l'Etat sont payés anticipativement. Pourquoi le personnel enseignant ferait-il exception ? Il faut supprimer cette injustice au lieu de la légaliser.

Art. 30*bis* (nouveau).

(Sous-amendement aux amendements du Gouvernement, doc. 217-8.)

Modifier comme suit le dernier alinéa :

« Un arrêté royal déterminera les modalités de fixation et de liquidation *directe aux parents ou tuteurs légaux* d'une indemnité compensatoire dont le montant ne pourra être supérieur au minerval exigé par l'Etat dans ses propres écoles. »

JUSTIFICATION.

Nous ne sommes pas d'accord avec l'amendement 30*bis* du Gouvernement. C'est une nouvelle concession. Mais si l'amendement est adopté, nous voulons que cela devienne avec certitude un service social de l'Etat.

VERANTWOORDING.

De gemeentelijke en provinciale autonomie moet gevrijwaard worden. De Staat mag er echter door de gemeenten en de provinciën niet toe gebracht worden de geest van deze wet te schenden. Voorts moeten de door de Staat op dit gebied te nemen beslissingen aan de bijzondere gevallen kunnen aangepast worden.

Het door de Regering op dit artikel 19 voorgestelde amendement is te gelijk een nieuwe toegeving aan het vrij onderwijs en een al te strakke regel.

Art. 22.

Het laatste lid van § 1 weglaten.

VERANTWOORDING.

Het is geenszins te rechtvaardigen de wedden der personeelsleden, die titularis zijn van een als bijkomstig beschouwde functie, met de helft te verminderen. Die functie is niet bijkomstig, wanneer de instelling er van verantwoord is. En door de aan de bijkomstige functies verbonden wedden met de helft te verminderen belet men, in het bijzonder in het technisch onderwijs, de aanwerving van specialisten in dat onderwijs, waar zij volstrekt onmisbaar zijn.

Art. 29.

1) Op de derde en de vierde regel van het eerste lid de woorden : « na vervallen termijn » vervangen door : « *vooruit en* ».

2) De tweede volzin van het tweede lid weglaten.

VERANTWOORDING.

Het Rijkspersoneel wordt vooruit betaald. Waarom zou het onderwijzend personeel uitzondering maken ? Deze onrechtvaardigheid moet afgeschaft, in plaats van wettelijk gemaakt te worden.

Art. 30*bis* (nieuw).

(Subamendement op de Regeringsamendementen, stuk 217-8.)

Het laatste lid wijzigen als volgt :

« Een koninklijk besluit zal de regelen vaststellen tot het bepalen en tot het *rechtstreeks uitkeren aan de ouders of de wettelijke voogden,* van een aanvullende vergoeding, waarvan het bedrag niet hoger mag zijn dan het schoolgeld dat de Staat in zijn eigen instellingen vraagt. »

VERANTWOORDING.

Wij gaan niet akkoord met het amendement 30*bis* van de Regering. Het is een nieuwe toegeving. Wordt het amendement toch aangenomen, dan wensen wij dat het zeker een sociale dienst van de Staat wordt.

Théo DEJACE,
E. LALMAND,
J. TERFVE,
G. GLINEUR.